

Uvod i vizija

Poštovani predsjedniče i dopredsjednici Skupštine,
gospodo zastupnici,
ministri i uvaženi gosti,
dragi moji žitelji Hercegbosanske županije,
dame i gospodo.

Najprije bih se želio zahvaliti svojoj stranci koja mi je ukazala povjerenje da danas mogu nastupiti u ovoj ulozi, a onda i svim biračima koji su dali povjerenje našoj politici.

No, ideja vodilja politike Vlade kojoj ću biti na čelu, bit će rad za dobrobit svih stanovnika Županije, neovisno o njihovoj nacionalnosti, vjeri, stranačkoj pripadnosti ili području na kojem žive.

Prije svega ovdje mislim na rast životnog standarda, smanjenje nezaposlenosti i zaustavljanje iseljavanja.

Rad na vraćanju vjere u mogućnost pristojnog života na ovim prostorima i povratak povjerenja u institucije Županije, također će biti naši zadaci.

Svakom poduzetniku ili onom tko to želi biti, domaćem ili stranom, moramo omogućiti ambijent koji će biti stimulativan za rast i razvoj poslovanja. Jedino tako možemo pokrenuti brojne resurse kojima ova Županije raspolaže i jedino tako ćemo preokrenuti kronične negativne ekonomske pokazatelje. Značajnu ulogu u tom procesu moraju preuzeti institucije Županije.

Ako želimo uspjeti na ovom putu, moramo se osloniti na naše poduzetnike i otvoriti prema stranim investitorima.

Tu veliku priliku imamo i u našim poduzetnicima koji su uspješni diljem Europe i svijeta i uz to vole ovaj kraj. Njih ćemo pozvati da ulože svoj kapital u projekte koji će biti na obostranu korist. Pored toga, njihova znanja i iskustva rada i življenja u zemljama EU i u drugim zemljama svijeta mogu dati veliki doprinos u gospodarskom razvoju Županije.

Naša administracija mora raditi transparentno. Osobe koje u sustavu budu radili za vlastite interese ili interese skupine, a na štetu općeg dobra moraju biti u tome onemogućene.

Vlada će na vlastitom primjeru pokazivati solidarnost sa onima koji teško žive, a njih je svakim danom sve više. Žalosti činjenica da je u takvoj situaciji većina mladih ljudi do 30 godina, a među njima je velik broj onih čiji su roditelji mukotrpnim radom plaćali njihovo školovanje. Svima njima ćemo posvetiti posebnu pozornost.

Nećemo zaboraviti ni naše branitelje kojima društvo još uvijek nije dovoljno zahvalilo za ono što su oni učinili za nas prije dvadesetak godina.

Našoj djeci zbog njihove budućnosti, a onda i budućnosti nas samih, trebamo osigurati školovanje koje će im biti jamac boljeg života.

Preko zdravstvenog i drugih socijalnih sustava skrbit ćemo koliko možemo za bolesne i one koji se zbog svojih tjelesnih ili mentalnih ograničenja ne mogu sami brinuti o sebi, kao i za druge najranjivije skupine društva.

Nećemo zaboraviti ni umirovljenike koji teško žive od svojih mirovina.

1. Osnovne politike

Da bi sve ovo mogli provesti moramo krenuti od sebe.

Potpuno ćemo otvoriti rad Vlade prema javnosti, a tromu i neučinkovitu administraciju ćemo reorganizirati kako bi bila produktivnija.

Temeljni ciljevi u mandatnom razdoblju su nam postići:

- Transparentnost rada i povećanje učinkovitosti svih institucija, ustanova, javnog poduzeća i ostalih službi Županije kao i
- Poticanje gospodarskih aktivnosti i zapošljavanja u realnom sektoru s posebnim naglaskom na razvoj poljoprivrednog, prehrambenog, drvnog i energetskeg sektora te turizma.

2. Otvorenost i učinkovitost administracije

Vjerujemo da javna administracija postavljena na organizacijskim i funkcionalnim osnovama usmjerenim ka postizanju ciljeva jedino može odgovoriti ukupnim izazovima u kojima se nalazi Županija.

Odgovornost, profesionalizam, moralnost, rad i međusobno poštovanje trebaju biti temeljne vrijednosti javnih službenika i to ćemo promovirati.

Kako bismo to postigli moderne poslovne organizacijske standarde trebamo primijeniti i u radu javne administracije. Tu mislim na dugoročna i kratkoročna planiranja, izvješća, analize rada i uvođenje sustava nagrađivanja i kažnjavanja. Poticat ćemo proaktivnost i kreativnost, a kažnjavati neaktivnost, tromost i blokade.

Javna uprava treba biti u službi općeg dobra, a ne sama sebi svrha. Tamo ćemo upošljavati visokomotiviran i obrazovan kadar.

Rad Vlade i drugih njezinih tijela ćemo potpuno otvoriti javnosti. Žitelje ćemo svakodnevno i u maksimalnom opsegu preko naših medija, internetskih stranica i publikacija, te preko postojećih radio postaja i dnevnih novina, izvješćivati o našem radu.

Osim ove jednosmjerne komunikacije, omogućit ćemo građanima i izravnu komunikaciju s vladinim službama u formi upućivanja pitanja ili prijedloga.

Želimo biti prepoznati kao administracija koja je otvorena prema svojim žiteljima.

Bit ćemo solidarni sa svim dijelovima društva poglavito s onim najosjetljivijima: braniteljima, starima i bolesnima te mladima koji su nezaposleni i odlaze.

Za njih namjeravamo pokrenuti Fond solidarnosti koji bi punili zaposleni kao i svi ostali koji to žele izdvajajući jedan dio svojih primanja. Taj novac bi se onda plasirao za poticanje zapošljavanja ili druge projekte za korist ovih populacija.

Pokretanjem braniteljskih zadruga možemo zaposliti jedan dio branitelja kojima ostajemo dužni završiti davno započete projekte stambenog zbrinjavanja.

Dosljedno ćemo provoditi i odredbe Zakona o dopunskim pravima branitelja.

Naša Županijska bolnica i Domovi zdravlja trebaju biti sposobni kvalitetno skrbiti o zdravlju zajednice. Za to je potrebna kadrovska, prostorna, tehnološka i financijska pretpostavka koju moramo osigurati ne zaboravljajući pri tom na učinkovitost zdravstvenog sustava s malim brojem ustanova koje pacijentu isporučuju visoku kvalitetu usluge. **Ovdje rivaliteti između općina ili interesi pojedinih skupina ne smiju biti argumenti. Život i zdravlje ljudi treba biti na prvom mjestu.**

Slično trebamo razmišljati kada je riječ o obrazovnom sustavu koji nažalost konstantno gubi broj učenika dok broj škola ostaje isti.

Morat ćemo imati odgovor na pitanje: „Idemo li na zatvaranje polupraznih i praznih škola ili ostajemo na postojećem modelu“? Što nam je cilj? Kvalitetno obrazovanje naše djece ili da nam škola bude u susjedstvu. Sva djeca moraju imati iste uvjete i kvalitetu nastave bez obzira na mjesto školovanja. Siguran sam da 23 milijuna maraka koliko izdvajamo za školstvo, možemo učinkovitije

rasporediti nego što to sada radimo. Napravimo razrede sa većim brojem djece, a višak osoblja angažirajmo na dodatnoj nastavi da nam djeca ne moraju plaćati instrukcije i tražiti pomoć roditelja. Ako ovu odluku ne donese politika ili struka, onda je očito jedini put to izravno pitati žitelje na referendumu.

Na polju zakonske regulative maksimalno ćemo koristiti mjerodavnosti koje nam daje Ustav HBŽ-a u oblasti gospodarstva i razvoja, sigurnosti, obrazovanja i energetske politike.

Završit ćemo proceduru usvajanja Prostornog plana kao i drugih nedostajućih dokumenta (studija, strategija, programa i planova) te donijeti zakonske i podzakonske propise kako bi stvorili uvjete za potpuno funkcioniranje administracije.

Županijski Ustav je žiteljima ovog područja dao mogućnost da sami odlučuju o svojoj sudbini po svim ključnim segmentima života. Moramo to znati iskoristiti za naš napredak.

Posebnu pozornost posvetiti ćemo borbi protiv kriminala i korupcije.

Za učinkovitu borbu protiv ovih društvenih pošasti potrebne su dobro obučene, plaćene i koordinirane policijske snage. Vlada će dati maksimalnu potporu radu policije, tužiteljstva i sudstva. U svom radu polazit ćemo od načela nultoga stupnja tolerancije prema korupciji, jer korupcija sputava razvoj poduzetničke klime i političke kulture, rastaće moral, kulturu i tradiciju kao temeljne društvene vrijednosti. **Spremni smo se boriti protiv korupcije u javnoj službi po načelu „Uključenost u korupciju jest otkaz“.**

Vodit ćemo realnu fiskalnu politiku. Uvest ćemo proračunske mjere štednje i izbjegavati daljnja bespotrebna zaduživanja. Jačanjem interne kontrole podignut ćemo financijsku odgovornost na višu razinu.

No ključni problem svakog proračuna su prihodi odnosno njihov rast koji ovisi o rastu zaposlenosti i snazi gospodarstva.

3. Gospodarski razvoj i zapošljavanje

Upravo zbog toga paralelno sa svim dosad spomenutim moramo raditi na razvoju ekonomije. Bez toga nećemo uspjeti riješiti niti jedan naš ključni problem. Stoga će gospodarstvo biti u središtu interesa ove Vlade.

Županija koja raspolaže prostorom bogatim prirodnim resursima nema razloga biti nerazvijena i područje iz kojeg ljudi odlaze.

Bez jačanja izvoza nemamo šanse povećati skroman BDP po glavi stanovnika koji je sada ispod prosjeka Federacije.

Javna i osobna potrošnja padaju zbog slabih proračuna i nezaposlenih ljudi.

Investicija skoro da i nema.

Stvari možemo i moramo preokrenuti.

Prepoznali smo nekoliko gospodarskih grana na kojima ćemo graditi rast i razvoj.

To su poljoprivreda, prehrambena i drvna industrija, energetika i turizam. U ovom mandatu ćemo se pobrinuti da ti sektori dobiju status strateških kako bismo ih mogli snažnije poticati. Prije toga ćemo izraditi Strategiju razvoja HBŽ-a kako bismo definirali osnovne ekonomske politike i buduće pravce djelovanja.

Trenutno se nove tehnologije nedovoljno koriste, pa će naš prioritet uz poljoprivredu, prehrambenu i drvnu industriju, a posebno uz energetiku i turizam, biti i razvoj informacijskih i komunikacijskih tehnologija i usluga koje ta tehnologija omogućuje.

Kada govorimo o poljoprivredi ne možemo biti potpuno nezadovoljni.

Mliječna prerađivačka industrija je najznačajnija i veže na sebe na tisuće OPG-ova diljem županije.

Moramo iskoristiti svjetsku prepoznatljivost livanjskog sira i drugih naših proizvoda i na tome graditi snažnu prehrambenu industriju.

Zbog zemljopisnih limita ne možemo uzgajati veliki broj kultura s visokim prinosima, ali imamo nepregledne površine za pašnjake i bavljenje stočarstvom, ali na njima moramo imati infrastrukturu, vodu i napajanje električnom energijom, kako bi mogli formirati funkcionalne stočarske zone.

Trenutni broj grla je još uvijek respektabilan i tu je naša prilika za rast.

Zbog toga ćemo dati snažnu potporu završetku projekta ustroja Zavoda za hranu i veterinarstvo na kojem se počelo raditi prije nekoliko godina. Osim toga, uložiti ćemo poseban trud kako bi što prije zajedno sa višim razinama vlasti odblokirali izvoz mliječnih proizvoda u zemlje EU-a.

Najveći izazov će biti rješavanje imovinsko pravnih odnosa, zatim okrupnjavanje posjeda i navodnjavanje poljoprivrednih površina, kao i problem potapanja tih površina. Rješenje bi mogla biti izgradnja dviju hidroelektrana Kablići i Vrilo, projekata za koje su zainteresirane HEP i JP Elektroprivrede HZ Herceg-Bosne, preko kojih bi se onda mogla realizirati i druga faza HE Orlovac koja bi uključivala izgradnju retencije Čaprazlije. Realizacijom navedenih projekata stvorila bi se pretpostavka za uređenje vodnog režima u Livanjskom, Duvanjskom, Grahovskom i Glamočkom polju.

Osim spomenutih i nekih drugih hidroelektrana, obnovljivi izvori energije, energija vjetra i sunca, velik su izazov za našu Županiju. Prošle vlade su dale veliki broj koncesija od kojih nije bilo značajnije koristi za zajednicu. **Koncesije svakako da, ali njihove financijske učinke moraju snažnije osjetiti svi žitelji Županije, a ne samo pojedinci kao što je to do sada bilo.**

Oko 400.000 kubnih metara godišnje se posiječe stabala u našoj Županiji. Većina toga drveta završi kao ogrjev ili oblovina, greda ili daska. Moramo naći načina kako tom resursu dodati vrijednost i pretvoriti ga u finalni proizvod i tako glavninu profita ostaviti u Županiji, a ne biti samo sirovinaska osnova za razvoj gospodarstava susjednih županija.

Prošlogodišnji izvoz bh. drvne industrije bio je veći od milijardu maraka i sudjeluje u ukupnom državnom izvozu sa 11%. **Naši poduzetnici moraju biti značajan dio te statistike i mi ih u tom moramo snažno poduprijeti.**

Biomasu iz naših šuma i polja moramo iskoristiti za proizvodnju topline i energije u **kogeneracijskim postrojenjima**. Imamo jedan takav uspješan poslovni primjer u Livnu. Zašto to ne napraviti i na drugim pogodnim lokacijama?

Ispod nas u našim poljima neiskorišteno leži na stotine milijuna tona **ugljena**. Trebamo odlučiti što s tim. Idemo li u izgradnju **termoelektrane** ili je rizik od zagađenja prevelik. Ne smijemo pri tom zaboraviti da je ugljen ponovno tražen proizvod na svjetskom tržištu i da trenutačno tona ovog energenta postiže cijenu od oko 80 dolara. Procjenjuje se da na području Čelebića i Kongore leži oko 800 milijuna tona ugljena. Dakle njegova potencijalna tržišna vrijednost je 64 milijarde dolara. **Moramo znati iskoristiti i tu priliku.**

Malo i srednje poduzetništvo ćemo tretirati kao ključan pokretač razvoja Županije.

Poticat ćemo razvoj **poduzetničkih zona** po svim općinama. Želimo da MSP u bližoj budućnosti bude okosnica gospodarskog razvoja kao što je to slučaj u zemljama EU-a.

Razvojem *poslovnih inkubatora* dat ćemo šansu dobrim idejama, poslovima koji su na svom početku i onima koji imaju tržišnu budućnost.

Ovdje prvenstveno mislim na razvoj informacijske i komunikacijske tehnologije. To je industrija koja bi za kratko vrijeme, angažmanom domaće pameti uz odgovarajuću početnu potporu zajednice mogla imati značajan izvozni potencijal.

Naša turistička ponuda je, unatoč svim prirodnim ljepotama i bogatim kulturno povijesnim spomenicima, slabo razvijena i ima malu potražnju.

Najdalje je otišao zimski turizam u Kupresu, međutim i njega muči nedostatak sadržaja i kratkoća sezone.

Moramo po uzoru na razvijene turističke zemlje svoju bogatu povijest, kulturu i prirodne ljepote znati pretvoriti u sadržaj koji će imati turistički potencijal.

Obzirom da razvoj ovog sektora zahtijeva angažman i kreativnost gotovo cijele zajednice, poglavito poduzetnika u turizmu tu uloga Vlade neće biti presudna, ali ćemo svakako stvarati povoljno okruženje.

Nastavit ćemo poticati ulaganja u imovinu, zemljišta i objekte, neaktivnih poduzeća ili ekonomskim rječnikom rečeno - *brownfield investicije*. Na ovim aktivnostima moramo pojačati rad županijske Agencije za privatizaciju i tako osloboditi zarobljeni kapital nekadašnjih poduzeća. Naš zadatak će biti, što prije staviti u funkciju razvoja gospodarstva preostalu imovinu prodajom ili kroz javno-privatno partnerstvo.

Nezaobilazan čimbenik na putu razvoja je školstvo. Iz naših učionica mora izlaziti kadar koji će biti potreban poslodavcima. Stoga nastavne programe i organizaciju školskog sustava moramo prilagoditi razvoju poljoprivrede, prehrambene i drvne industrije, informacijskih tehnologija, energetike i turizma.

Kao zalog ozbiljnosti ekonomske politike ove Vlade, bit će osnutak Agencije za razvoj HBŽ-a koja će imati zadatak privlačiti strane investicije, razvijati MSP, koristiti EU i druge financijske fondove.

Bit će to servis ne samo lokalnim poduzetnicima i stranim ulagačima već i javnom sektoru u području korištenja financijskih fondova.

Osnovat ćemo i Vladin gospodarski savjet kao stalno tijelo gospodarstvenika koje će pomoći Vladi pri definiranju ekonomske politike.

4. Zaključak

U slijedeće četiri godine ovu županiju vidim kao prostor odakle su se ljudi prestali iseljavati, gdje se smanjuje nezaposlenost, a raste broj novoosnovanih poduzeća.

Mjesto gdje se eksploatiraju prirodni resursi i ljudi imaju dobar životni standard.

Vidim učinkovitu javnu upravu koja je socijalno osjetljiva, solidarna i otvorena prema svojim žiteljima.

Na kraju ovog obraćanja želim vam svima poručiti **da je ovo naša Županija. Ona može biti bolja samo ako mi to želimo i ustrajno svaki dan zajednički radimo na tome.**

Krenimo onda svi zajedno od ovoga trenutka u tom pravcu!

Hvala!